

VA avdelningen
Sigrid De Geyter

Styrelsen för Stockholm Vatten AB

Taxa för vatten och avlopp 2027 - Inriktningsbeslut

Styrelsen föreslås besluta

att uppdra åt VD att ta fram ett förslag till taxa för vatten och avlopp för år 2027 i enlighet med detta inriktningsärende

Christian Rockberger
Verkställande direktör
Stockholm Vatten AB

Sigrid De Geyter
Avdelningschef
VA avdelningen

1. Sammanfattning

Syftet med inriktningsbeslutet är att förmedla riktlinjer och nivå och utformning för taxan för vatten- och avloppstjänster i Stockholm och Huddinge. Förutsättningarna för taxa och avgifter inom området regleras i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) och styrs även av myndighets- och ägarkrav.

VA-bolagets ekonomiska utveckling påverkas av ökade krav, bland annat skärpta reningskrav för dricksvatten och avloppsvatten, komplexa markförhållanden i tillkommande exploateringar samt ökade krav på dagvattenhantering. Den enskild största faktorn som påverkar den framtida taxeutvecklingen är de kapitalkostnader som följs av bolagets stora investeringsbehov.

Skatteregler för företagssektorn, som gäller sedan 1 januari 2019, påverkar i ökande grad bolaget till följd av begränsning av avdragsmöjligheter. I flerårsplanen har bolaget tagit höjd för att ränteavdragsbegränsningarna kvarstår och budgeterat för en skattekostnad mellan 150 och drygt 200 mnkr årligen. Även nedläggning och förberedelse för rivning av Bromma reningsverk kommer att börja belasta VA-kollektivets resultaträkning de kommande åren. Övriga driftkostnader hålls på en låg nivå och ökar måttligt med 1,1 procent per år.

De relativt sett höga investeringsbehovet är också en följd av en anläggnings om i allt högre grad uppnått sin tekniska livslängd, ökade externa krav på bolagets verksamhet samt investeringar i samband med exploateringsprojekt.

En avtagande befolkningsökning i kombination med en nedåtgående trend avseende vattenförbrukning per invånare innebär att vattenförbrukningen sjunker. På lång sikt kan det innebära att bolaget slipper vissa investeringsutgifter. På kort sikt innebär det dock lägre intäkter som inte vägs upp mot lägre driftkostnader, då huvuddelen av bolagets kostnader är fasta och inte volymberoende.

För att möta bedömd kostnadsutveckling så föreslås att 2027 års **brukningsavgifter höjas** med +12% Prishöjningen föreslås implementeras i form av en enhetlig procentuell höjning, vilket innebär att den procentuella höjningen blir lika stor för samtliga delavgifter. Höjningen har därmed en neutral höjningseffekt oavsett förbrukningsmönster, boendeform eller val av tjänster. Fördelningen mellan fasta och rörliga avgifter ligger nu i nivå med andra svenska storstäder och medför en mer robust finansiering av VA-kollektivets verksamhet som annars blir allt svårare att balansera till följd av finansiella osäkerheter såsom ränta, skatt och osäkerhet kring tillkommande krav.

Applicerat på de standardiserade typhusen så blir höjningen;

Typhus A (villa/småhus);	+83 kr per månad	(+12 %, jmf 2026)
Typhus B (flerfamiljfastighet med 15 lgh);	+48 kr per månad och lgh	(+12 %, jmf 2026)

Föreslaget för **anläggningsavgifterna** är ett genomsnittlig höjning 2027 med cirka **+32 %** (beräknat på en antagen mix av olika fastigheter). På samma sätt som under de 2 senaste åren fokuseras höjningen på bostadsenhetsavgiften vilket resulterar i att höjningen, uttryckt i procent, blir klart större för flerbostadshus med många lägenheter och lokaler med stora ytor medan påverkan blir mer begränsad för enskilda villor och radhus. Parallellt görs en översyn av kostnadsutveckling för nyanslutning av fastigheter samt dess konsekvenser rörande

täckningsgrad, stadsplanering/bostadsbyggande, finansiering mm. Resultatet av denna översyn kommer att påverka utformningen av 2028 års anläggningsavgifter.

Uppdaterad VA-taxa 2027 börjar gälla från den 1 januari 2027, enligt följande grova tidplan:

11 jun	Inriktningsbeslut (styrelsen för Stockholm Vatten AB)
jul/aug	Inarbetning av feedback från styrelse/ledning inför genomförandebeslut
sep	Genomförandebeslut (styrelsen för Stockholm Vatten AB)
nov-dec	Beslut i Kommunfullmäktige för Stockholm resp. Huddinge

2. Generell information

Uppdraget

Stockholm Vatten AB är huvudman för den allmänna va-anläggningen i Stockholms och Huddinges kommuner och ansvarar för att säkerställa dricksvattenproduktion, dricksvattenleverans, avloppsmottagning och avloppsrening inom specificerade verksamhetsområden. Verksamheten regleras av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Finansieringen av uppkomna kostnader sker helt och hållet via de avgifter som framgår av VA-taxan, utan tillskott av skattemedel. Taxa och avgifter måste vara förenliga med de regler och principer som framgår av LAV, tex principen om nödvändiga kostnader. Verksamheten eftersträvar årliga nollresultat men om över- eller underskott uppstår är ambitionen att balansera dessa inom en 3 års-period.

Delade resurser

Delar av de VA-anläggningar som Stockholm Vatten AB använder i rollen som huvudman för VA i eget verksamhetsområde används också för att erbjuda vatten- och avloppstjänster till ett antal grannkommuner. Därmed finansieras dessa gemensamma resurser dels via VA-taxa (i eget verksamhetsområde) och dels via avtalade priser för vatten och avlopp relativt grannkommunerna. Avgifterna i VA-taxan baseras på den andel av kostnaderna som relaterar till rollen som huvudman inom det egna verksamhetsområdet.

Flerårsplan och LAV

Det finansiella underlaget som utgör kostnads- och kapitalbasen för VA-avgifterna 2027 hämtas från Stockholm Vatten AB:s Flerårsplan för perioden 2027-2029. I denna plan beskrivs VA-anläggningarnas status och utveckling respektive ambitioner och strategiska vägval från ett flertal olika perspektiv. För detaljer kring gjorda antaganden, ambitioner, anläggningar, kapacitet, miljökrav, volymer, kostnader, investeringar, ränta, kapital, skulder, skatter, resultat mm hänvisas till Flerårsplanen och dess bilagor (26SVOA453). Utöver det grundläggande regelverket som lagen om allmänna vattentjänster (LAV) utgör så påverkas VA-taxan också av interna riktlinjer; redovisa ett positivt resultat 2027 för att fortsätta balansera tidigare års underskott, sträva efter jämna avgiftshöjningar under perioden och säkerställa att externa affärer inte innebär finansiell risk för VA-kollektivet.

Brukningavgifter

Brukningavgifterna är periodiska avgifter för tjänster som dricksvatten, spillvatten och dagvatten som avser täcka årliga drift- och kapitalkostnader för den allmänna VA-anläggningen som betjänar fastigheter inom eget verksamhetsområde. Brukningavgifterna gäller för samtliga anslutna fastigheter och utgår från fastigheternas utformning och användande. Brukningavgifterna utgör den absoluta majoriteten (cirka 95%) av Stockholm Vatten AB:s årliga taxebaserade intäkter samt utgör cirka 70% av de totala rörelseintäkterna och är därmed den avgift vars höjning får störst påverkan på bolagets totala intäkter.

Anläggningsavgifter

Anläggningsavgifterna är engångsavgifter som helt eller delvis avser att täcka de samlade utgifter som uppstår för att ansluta nya fastigheter/områden till den allmänna VA-anläggningen. Anläggningsavgifternas nivåer styrs utifrån en bedömd täckningsgrad, dvs i vilken mån avgifterna täcker motsvarande utgifter för en mix av representativa pågående och framtida projekt rörande fastigheter som skall anslutas till Stockholm Vatten AB:s VA-anläggning. Både inkomster och utgifter periodiseras över den anslutna anläggningens tänkta livslängd och resultatförs därmed i takt med anläggningens nyttjande. Periodiseringen gör att anläggningsavgifternas påverkan på de årliga taxeintäkterna är betydligt lägre än jämfört med bruksavgifternas påverkan.

3. Kostnadsutveckling på längre sikt (kommande 10 år)

Extrapolering av flerårsplanen

Utgående från Flerårsplan 2027-2029 så har antaganden för kostnader och kapitalutveckling 'extrapolerats' fram till 2036 för att utvärdera potentiell påverkan på VA-avgifterna de kommande 10 åren. Denna simulering är ingen formell prognos utan ett scenario (möjligt utfall givet satta antaganden) som ger vägledning kring en fullt möjlig kostnads- och taxeutveckling. Simuleringen representerar dock en utveckling utan några större strukturella förändringar av uppdrag, roll, ambition eller kravbild.

Efterfrågan vs kapacitet

Kombinationen av stigande antal användare och sjunkande förbrukning per användare resulterar i en någorlunda stabil total efterfrågan (total volym) på dricksvatten de kommande åren. Trots detta stiger kostnaderna år för år (se nedan). Det är alltså inte en ökad efterfrågan som driver kostnaderna utan den kontinuerliga ökningen av bundet kapital som krävs för att upprätthålla den samhällsfunktion som följer med uppdraget, att möta allt högre krav på kvalitet, miljö och säkerhet och detta utan att risknivån höjs.

Kostnadsmixen förändras

Under de kommande 10 åren bedöms kapitalkostnaderna bli den kostnadspost som har störst påverkan på bruksavgifternas utveckling. Detta är en effekt av ökningen av bundet kapital i anläggningstillgångar, att investeringarna är lånefinansierade och att den genomsnittliga räntenivån antas plana ut på strax över 3 %. Kapitalkostnaderna stiger därför klart mer än driftkostnaderna. Från att ha varit en tredjedel av de totala kostnaderna så sent som 2023/2024 så ökar kapitalkostnadernas andel till cirka två tredjedelar av kostnaderna år 2035. Detta för också med sig att andelen fasta och volyoberoende kostnader ökar.

Dubbling av kostnader medför dubbling av avgifter

En konsekvens av kapitalkostnadernas snabba ökning är att de totala kostnaderna för Stockholm Vatten AB bedöms dubblas under 10-årsperioden (trots i princip oförändrade dricksvattenvolymer). Detta resulterar i sin tur att även de genomsnittliga bruksavgifterna kommer att behöva dubblas. Kostnadsökningstakten kommer därför att överstiga den underliggande inflationen på t ex varor, tjänster, material, personal (drivet av den ökande andelen kapitalkostnader). Även om avgiftsdubblingen sker från en relativt låg nationell nivå så kommer ökningen kräva väl genomarbetad argumentation för att accepteras av både ledning, politiker och allmänhet.

Den ekonomiska styrningen förändras

En konsekvens av denna utveckling är att mer fokus behöver läggas på kapitalhanteringen. Den finansiella exponeringen ökar och med det ökar VA-avgifternas känslighet för ränteförändringar och hur anläggningstillgångarna kostnadsförs (aktiveringar, periodiseringar, avskrivningar). Med ökande kapitalintensitet och ökande andel fasta kostnader så behöver verksamheten möta ökade krav på högre ekonomisk utnyttjandegrad, kostnads- och kapitaleffektivitet, livslängdsoptimering utan att riskerna ökas. Just riskaspekten är viktig att notera då verksamhetens kostnader och årliga resultat blir mer känsliga för "yttre händelser" (användande, ränta) samtidigt som intäkterna blir allt mer volymberoende. Om inte dessa "yttre" förändringar kan förutses i prognoser så kommer de kommande finansiella resultaten troligen att variera allt mer år för år. Framtidens VA-taxor kommer därför att behöva styras utifrån resultatbalanseringar över flera år mer än att varje enskilt år skall nå nollresultat.

4. Kostnadsutveckling i närtid (2027-2029)

Kostnads- och kapitalutvecklingen som redovisas i flerårsplanen 2027-2029, samt underliggande kvantitativa antaganden och operationella ambitioner, är helt styrande för att utvärdera och sätta nivån på genomsnittliga bruksavgifter för 2027.

Efterfrågan

Antagandet idag är att den totala debiterade volymen dricksvatten i princip kommer att vara oförändrad de kommande 3 åren. Antalet användare ökar något men användandet per användare sjunker gradvis. Det sjunkande användandet per användare är en tydlig långsiktig trend som behöver analyseras/bevakas för att förstå påverkan på framtida avgifter. Det visade sig t ex efter 2025 års utmaningar rörande vattenproduktionen (pga varm väderlek i aug 2025). Omedelbart efter uppmaningen att hushålla med vattnet sjönk förbrukningen tydligt men även flera månader efteråt låg förbrukningen kvar lägre än före uppmaningen att hushålla med vattnet. Även om en plötslig och inte prognostiserad förbrukningsförändring i kundledet kan slå hårt mot ett enskilt års intäkter så begränsas risken huvudsakligen till det innevarande året. Detta då kommande års taxenivåer sätts så att de kompenseras för det föregående årets intäktsbortfall (t ex via resultatbalansering), vilket medför att vattenbesparing medför ett ökat behov av taxehöjningar över tid, en effekt som blir mer påtaglig ju större rörlig andel bruksavgiften består av.

Kostnadsmix

Under perioden 2027-2029 så består Stockholm Vatten AB:s kostnadsmassa bestå av cirka 50 % driftkostnader, cirka 46 % av kapitalkostnader och cirka 4 % av skattekostnader. De tre största kostnadsposterna (ränta, avskrivning, personal) står för två tredjedelar av kostnadsmassan och den absoluta majoriteten av kostnaderna kan betraktas som fasta och därmed volymberoende.

Driftkostnaderna består av personalkostnader (cirka 19 %), entreprenadkostnader (cirka 8%), övriga externa kostnader samt energikostnader (cirka 4 % vardera), varor/material/kemikalier, fastighets-/lokalkostnader samt konsultarvoden (cirka 3 % vardera) samt resterande cirka 4% på IT-, skadestånds-, förvaltningskostnader samt inhyrd personal. Kapitalkostnaderna består av cirka 24 % räntekostnader och cirka 22 % avskrivningar.

Driftkostnader

Efter en kraftig inbromsning av driftkostnaderna 2025 och viss ökning under 2026 (enligt budget) så antas dessa sedan bromsas upp igen 2027 och därefter plana ut. Det sker visserligen en ökning av kostnaderna för egen personal men denna "kompenseras" av en motsvarande sänkning av entreprenadkostnaderna (med hänsyn till överföring av

avloppsvolymer från SYVAB till egen regi). Övriga driftkostnadsposter ökar bara marginellt 2027-2029.

Anläggningsmassa

Anläggningsmassan (aktiverade anläggningstillgångar och pågående projekt) ökar stadigt under perioden och eftersom tillgångarna huvudsakligen är lånefinansierade så kommer skulderna att öka i stadig takt. Den snabbt ökande anläggningsmassan (>55 mdkr år 2029) innebär också att den fasta andelen av Stockholm Vatten AB:s totala kostnader ökar.

Ränteutveckling

Den nu antagna ränteutvecklingen innebär en genomsnittlig ränta som stiger från cirka 2,9 % (budget 2026) till cirka 3,30 % under 2029. Detta är en aningen högre ränta än vad som förutspåddes i föregående flerårsplan och avspeglar den finanspolitiska osäkerhet som råder drivet av globala inflationsdrivande händelser.

Kapitalkostnaderna styr

Kapitalkostnader representerar över 90 % av Stockholm Vatten AB:s antagna kostnadsökning under de tre åren 2027-2029 (räntekostnaderna ökar cirka 600 mnkr, avskrivningarna ökar cirka 500 mnkr medan driftkostnadsökningen understiger 100 mnkr). Under 2029 är enbart kapitalkostnaderna lika stora som de totala kostnaderna 2022 (drift- och kapitalkostnader).

Resultaträkningar 2025-2029 (utfall 2025, budget 2026 och flerårsplan 2027-2029)

Tabell 1. Sammanställning av faktiska och planerade resultaträkningar för Stockholm Vatten AB för perioden 2025-2029.

Genomsnittlig höjning av Genomsnittliga Brukningsavgifter (VSD)	12%	12%	12%	10%	10%
Flerårsplan 2027-2029					
(mnkr)	2025 utfall	2026 budget	2027 PLAN	2028 PLAN	2029 PLAN
Taxebaserade Intäkter	2 645	2 956	3 284	3 591	3 930
Övriga intäkter	821	887	874	963	1 011
Summa externa intäkter	3 466	3 843	4 159	4 554	4 941
Aktiverat arbete	154	168	176	178	171
Övriga Rörelseintäkter (fd K-int)	79	106	113	117	120
Summa Totala Intäkter	3 700	4 117	4 448	4 849	5 233
Varor/Material/Kemikalier	-102	-111	-123	-128	-125
Entreprenadkostnader	-429	-494	-463	-380	-399
Fastighets- och lokal kostnader	-123	-119	-124	-125	-123
IT-kostnader	-102	-103	-109	-112	-114
Energikostnader	-190	-196	-201	-209	-208
Skadeståndskostnader	8	-15	-15	-15	-15
Förvaltningskostnader	-14	-13	-15	-15	-15
Konsultarvoden	-131	-149	-146	-147	-146
Inhyrd personal	-44	-56	-67	-62	-58
Personalkostnader	-713	-814	-881	-924	-957
Övriga externa kostnader	-270	-256	-251	-252	-244
Summa driftkostnader	-2 110	-2 327	-2 393	-2 367	-2 403
Driftresultat	1 590	1 790	2 055	2 482	2 830
Avskrivningar	-708	-802	-905	-969	-1 285
Finansnetto	-587	-828	-948	-1 139	-1 420
Summa Kapitalkostnader	-1 295	-1 630	-1 853	-2 108	-2 706
Summa Totala Kostnader	-3 405	-3 957	-4 246	-4 475	-5 108
Resultat efter kapitalkostnader	295	160	202	374	124
Skatt (VA)	-154	-104	-180	-211	-149
Resultat efter Kapitalposter & Skatt	141	56	22	163	-25

Not: Tidigare redovisades koncerninterna kostnader och intäkter som en nettokostnadsförändring i resultaträkning. Numera redovisas koncerninterna intäkter under övriga rörelseintäkter och koncerninterna kostnader under kostnader. Detta har ingen direkt påverkan på de årligt redovisade resultaten men påverkar de finansiella nyckeltal som bygger på eller relaterar till värdet av totala intäkter respektive totala kostnader.

Det är viktigt att notera att bruksavgifterna plus de periodiserade anläggningsavgifterna utgör cirka 75 % av Stockholm Vatten AB:s totala rörelseintäkter och att det är denna intäktsandel som påverkas av de föreslagna avgiftshöjningarna. Övriga intäkter utvecklas enligt avtalade priser vilket gör att dessa kan utvecklas annorlunda än de taxebaserade (helt beroende på avtalens utformning).

Skattebelastning 2027-2029

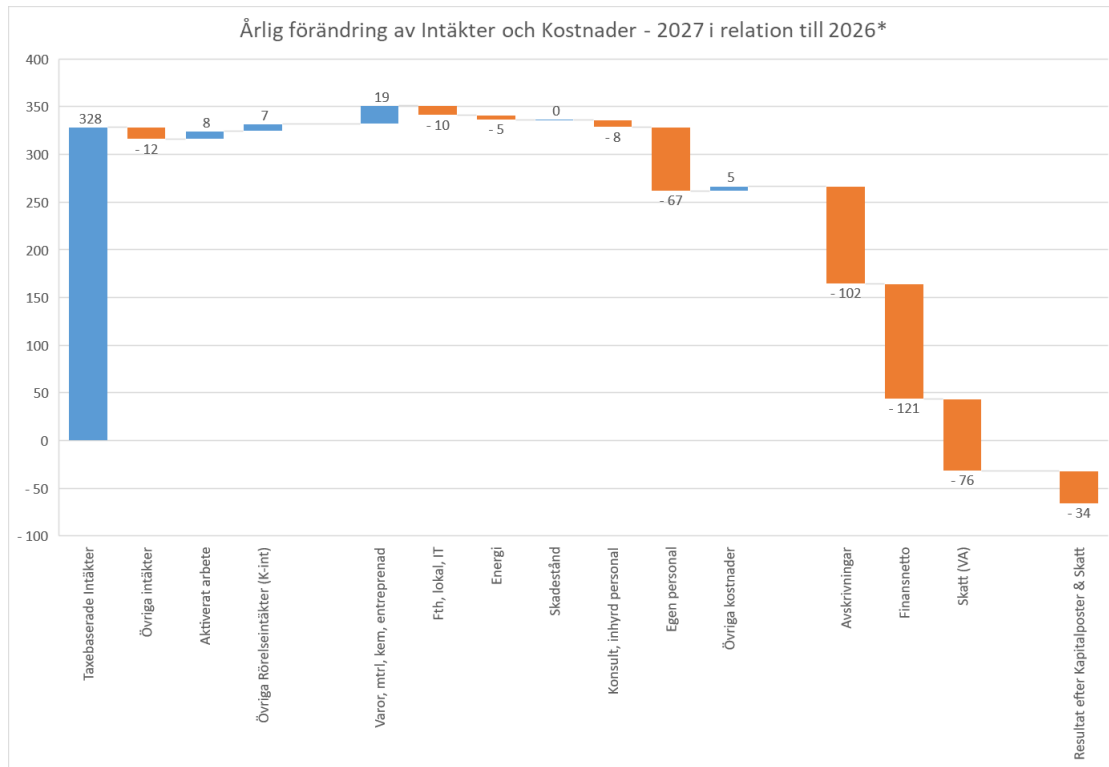
På grund av begränsningar i nuvarande ränteavdragsrätt för ränteutgifter relaterat till VA-verksamhet i bolagsform (AB) behöver Stockholm Vatten AB bära skattekostnader på en bra bit över 500 mnkr under de 3 åren 2027-2029. Detta är en ny kostnadspost som måste finansieras av en höjning av genomsnittliga bruksavgifter med cirka 3-5 % (varierar med resultat/år). Arbete med att försöka få undantag från nuvarande avdragsbegränsning pågår. Skulle ett sådant undantag etableras så kommer de genomsnittliga avgifternas att korrigeras ner.

Resultatbalansering 2027-2029

Efter perioden 2021 till 2024 gjorde Stockholm Vatten AB stora underskott (>500 mnkr) och med början 2025 påbörjades underskottsbalansering, dvs avgifterna sätts för att generera tillräckliga överskott för att balansera historiska underskott. Under 2025 genererades ett större överskott (141 mnkr efter skatt) och under 2026 och 2027 genereras mindre överskott (56 mnkr resp. 22 mnkr, efter skatt). Ytterligare överskott behöver genereras 2028 innan de historiska underskotten är balanserade.

Kostnadsökning år 2027 jämfört med 2026

Figur 1. Ett s.k. vattenfallsdiagram som visar vilka poster som förändras mellan åren 2026 till 2027 (dvs diagrammet beskriver förändringen av intäkter, kostnader och resultat mellan de två åren).

Ovanstående figur 1 visar på vilka kostnadsposter som förändras och hur mycket mellan 2026 (budget) och 2027 (flerårsplan). I grafen framgår att det är fyra poster som står för kostnadsökningar 2027, nämligen "egen personal", "avskrivningar", "räntekostnader" och "skatt".

De totala kostnaderna 2027 (drift och kapital, exkl. skatt) ökar i flerårsplanen med 7-8 % jmf budget 2026 (och kommer 2027 att ligga cirka 25 % över 2025 års totala kostnader).

5. Känslighetsanalyser 2027

Generellt

Summan av ett antal skeenden gör att känsligheten för förändringar ökar och därmed ökar svårigheten att träffa rätt med längre ekonomiska prognoser. Stockholm Vatten AB behöver därför stärka förmågan att kontinuerligt utvärdera omvärld, efterfrågan och förändringar i kund- och tjänste-mix (utöver all grundläggande kostnadsstyrning som utgör den huvudsakliga grunden för bolagsstyrningen). Syftet är att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av dessa förändringar och vilken effekt detta har på framtida VA-avgifter samt intäkter/resultat.

Avgiftshöjning

De taxebaserade intäkterna för Stockholm Vatten AB uppgår 2027 till cirka 3,3 miljarder kronor, varav drygt 3,1 miljarder kronor avser brukningsintäkter. Varje procentenhets förändring av de genomsnittliga brukningsavgifterna motsvarar därför drygt +/- 30 miljoner kronor årlig intäkt.

Kostnadsförändring

Driftkostnaderna 2027 uppgår till cirka 2,4 miljarder kronor. En förändring av dessa med +/- 100 miljoner kronor skulle ha en 3 procentig påverkan på de genomsnittliga brukningsavgifterna (om kostnadsförändringen finansieras i sin helhet med taxebaserade avgifter och inga avtalade priser/externa affärer).

Volymförändring

En dricksvattenvolymförändring i eget verksamhetsområde slår inte 1:1 på de taxebaserade intäkterna eftersom ungefär halva andelen av brukningsintäkterna idag är fasta och därmed oberoende av förbrukning. En förändring av förbrukningen med t ex 2 procentenheter får istället cirka 1 procentenhets effekt på intäkterna, vilket under 2027 motsvarar cirka 30 mnkr på årsbasis. En volymförändring av avloppsvolymer har dock i princip ingen påverkan på de taxebaserade intäkterna då vatten och avlopp i huvudsak säljs som en kombinerad tjänst och som då debiteras baserat på den levererade volymen dricksvatten.

Användande vs Användare

Eftersom antalet redan anslutna VA-användare är så mycket större än det årliga tillskottet av nya VA-användare så får en liten förbrukningsförändring hos de redan anslutna VA-användarna en större effekt på den totala efterfrågan på vatten än själva befolkningstillväxten. Exempel; en förändrad vattenförbrukning på 1 liter per existerande användare och dag motsvarar ungefär samma totala efterfrågan som genereras av en gradvis ökning av antalet användare med 10 000 personer under ett år.

Ränteförändring

Baserat på nu liggande antaganden om räntenivå och en resultatpåverkande skuld på cirka 30 miljarder kronor så motsvarar en ränteförändring på 50 punkter (0,5 procentenheter) på helårsbasis cirka 150 miljoner kronor i årliga räntekostnader. Detta motsvarar cirka 5 procentenheters förändring av de genomsnittliga brukningsavgifterna. Räntekänsligheten ökar givetvis med ökande låneskuld och när skulden når 50 miljarder kronor så motsvarar 50 punkters ränteförändring (på helårsbasis) cirka 250 miljoner i årliga kapitalkostnader.

Skattebelastning

Om ett fullt undantag kan nås för ränteavdragsbegränsningen så kan det potentiellt resultera i en engångssänkning av de genomsnittliga brukningsavgifterna på mellan 3-5 % (varierar och ökar över tid). En mindre andel av skatterna bärs av de icke-taxebaserade tjänsterna som erbjuds grannkommunerna för vatten och avlopp (s.k. externa tjänster).

Investeringsförändring

Större investeringar upparbetas oftast under några år innan de aktiveras och kostnadsförs i form av avskrivningar. Räntekostnaderna (om investeringen är lånefinansierad) börjar dock påverka direkt redan första året.

Så även om en investering får full påverkan på kapitalkostnaderna (och VA-taxorna) först flera år efter beslut så är det värdefullt att förstå hur investeringsbeloppet påverkar framtida VA-taxor. Exempel; En investering på 1,0 miljard kronor (beslutas 2026, som skall avgiftsfinansieras, arbetas upp under 3 år, aktiveras och kostnadsförs 2029, har 50 års rak avskrivning och lånefinansieras till en ränta på 3,0 %) resulterar i en årlig kapitalkostnad för år 2029 och framåt på cirka 50 mnkr (exkl. driftkostnader). För att täcka den kapitalkostnaden behöver den genomsnittliga brukningsavgiften höjas cirka 1,3 % under 2029.

Om investeringen avser en delad anläggning (mellan eget verksamhetsområde och grannkommuner) så blir taxehöjningseffekten lägre (då del av investeringens kostnader finansieras av grannkommunerna via avtalade priser).

6. Kund- och tjänste-mix samt faktisk förbrukning

Normalt sett förändras Stockholm Vatten AB:s kund- och tjänste-mix mycket sakta över tid pga den starka kopplingen mellan erbjudna tjänster och fysiska fastigheter. De erbjudna huvudtjänsterna (vatten, spillvatten, dagvatten) förändras inte heller mycket över tid även om själva förbrukningen per kund kan variera över tid. Det är dock viktigt att både den anslutna kund- och tjänstemixens faktiska status är rättvisande när differentierad prissättning appliceras (för att kunna beräkna genomsnittliga effekter av avgiftsförändringar, t ex andel volymberoende intäkter av totala taxabaserade intäkter).

Förbrukningen av dricksvatten är en kritisk parameter för att bedöma framtida taxebaserade intäkter (speciellt den rörliga andelen). När den rörliga andelen av intäkterna nu ökas så ökar också behovet att mäta faktisk förbrukning i realtid (uppkopplade mätare) för att snabbare se förbrukningsförändringar. I avvaktan på att uppkopplade vattenmätare införs så får uppskattningar av möjliga förbrukningsförändringar baseras på annan tillgänglig information.

Det finns således en osäkerhet i hur de faktiska förbrukningen har utvecklats och bolaget kan därmed ha en skuld eller fordran till bolagets kunder.

7. Struktur på VA-taxan

Ingen genomgripande strukturell förändring av de ingående delavgifterna (bruknings- eller anläggningsavgifter) planeras inför 2027. Det innebär att avgiftsstrukturen är samma som för 2026.

8. Förslag på höjning av VA Taxa 2027

8.1. Brukningsavgifter VA

Baserat på den beskrivna kostnadsutvecklingen i flerårsplanen för 2027 så behöver de taxebaserade **brukningsavgifterna** öka med cirka **+12 %** under 2027 (antaget oförändrad mix av tjänster och kunder). Motsvarande höjningar efterföljande år bedöms bli lite lägre (+10 % per år under 2028 resp. 2029) och den totala avgiftshöjningen under de kommande 3 åren blir då cirka 35 %.

Höjningen föreslås implementeras som en s.k. enhetlig procentuell **höjning** med **+12 %** på samtliga ingående delavgifter. För enskilda kunder så kommer effekten av den raka höjningen att bli samma procentuella höjning oavsett förbrukningsmönster resp. boendeform.

För typhus A (villa/radhus) innebär förslaget en höjning med cirka 83 kronor per månad inkl. moms (årsavgiften stiger från cirka 8 270 kronor till cirka 9 260 kronor) och för en genomsnittlig lägenhet i Typhus B (flerfamiljshus) innebär det även här en höjning med cirka 48 kronor per månad inkl. moms (årsavgiften per lägenhet i fastigheten stiger från cirka 4 740 kr till cirka 5 310 kr).

Tabell 2B. Redovisning av effekten av en rak höjning av bruksavgifterna 2027 och applicerat på standardiserade Typhus A (enfamiljshus) och Typhus B (flerfamiljshus). Priser redovisas både exkl. och inkl. moms.

Taxa 2027 - Bruksavgifter

Bruksavgifter	inkl moms (med momssats)	Taxa			Taxa		
		2026	=> höjning		2027	=> höjning	
Stockholm & Huddinge	25%	e m	i m	2026	e m	i m	2027

Typhus A - Villa (1 bostadsenhet)

Total Årskostnad	6 615 kr	8 269 kr	9%	7 409 kr	9 261 kr	12%
=> månadskostnad	551 kr	689 kr	54 kr	617 kr	772 kr	83 kr

Typhus B - Flerfamiljshus (15 lägenheter/bostadsenheter)

Total Årskostnad (per fastighet)	56 863 kr	71 079 kr	15%	63 687 kr	79 608 kr	12%
Total Årskostnad (per lägenhet/bostadsenhet, 15 st)	3 791 kr	4 739 kr	15%	4 246 kr	5 307 kr	12%
=> månadskostnad (per lägenhet/bostadsenhet, 15 st)	316 kr	394 kr	52 kr	354 kr	442 kr	48 kr

Andelen rörliga (volymberoende) intäkter av totala intäkter förändras ej med detta förslag 2027 utan ligger kvar på nu liggande andel. Därmed ökar inte risken för negativ intäkts- och resultat-påverkan av plötsliga och icke-prognostiserade förbrukningsförändringar. Den rörliga andelen av både en genomsnittlig användarens årskostnad och av Stockholm Vatten ABs taxebaserade intäkter har dock ökat med 8-10 procentenheter sedan 2024. Detta drivet av att avgiftshöjningen för åren 2025 resp. 2026 var differentierad (dvs huvuddelen av höjningen lades på den rörliga avgiften). Efter föreslagen höjning 2027 så kommer de genomsnittliga bruksavgifterna i princip att ha dubblats sedan 2022 (villa/småhus upp med en faktor 1,9 gånger, flerfamiljshus upp med 2,2 gånger).

8.2. Särskilda abonnemang, serviceåtaganden och industriavloppstaxa

Avgifter såsom särskilda abonnemang, serviceåtaganden, dagvatten allmän platsmark och industriavloppstaxa, höjs också dessa med **+12 %**.

8.3. Anläggningsavgifter VA

De nuvarande anläggningsavgifterna täcker idag inte de faktiska kostnaderna för projektering, byggnation och anslutning av nya fastigheter till den allmänna VA-anläggningen i merparten av Stockholm Vatten AB:s exploaterings- och omvandlingsprojekt.

För anläggningsavgifterna föreslås en genomsnittlig och fastighetsviktad höjning om +32 % till 2027. Förslaget baseras på att bostadsenhetsavgiften höjs med +45 % och övriga parametrar är oförändrade från 2026 års nivå. När detta appliceras på en genomsnittlig villa (typhus A) resulterar det i en höjning med cirka +8 %, och för ett flerfamiljshus (typhus B) motsvarar det en höjning med cirka +34 %. Stockholm Vatten AB har en hög andel flerfamiljsfastigheter i den mix av fastigheter/områden som är tänkt att anslutas under de kommande åren.

Tabell 3. Redovisning av de huvudsakliga delavgifterna som ingår i anläggningsavgifterna och deras föreslagna utveckling 2027 (jmf med 2026). Resulterar i kostnad för att ansluta de standardiserade Typhus A (enfamiljshus) och Typhus B (flerfamiljshus) till den allmänna VA-anläggningen. Priser redovisas både exkl. och inkl. moms.

Taxa 2026 - Anläggningsavgifter

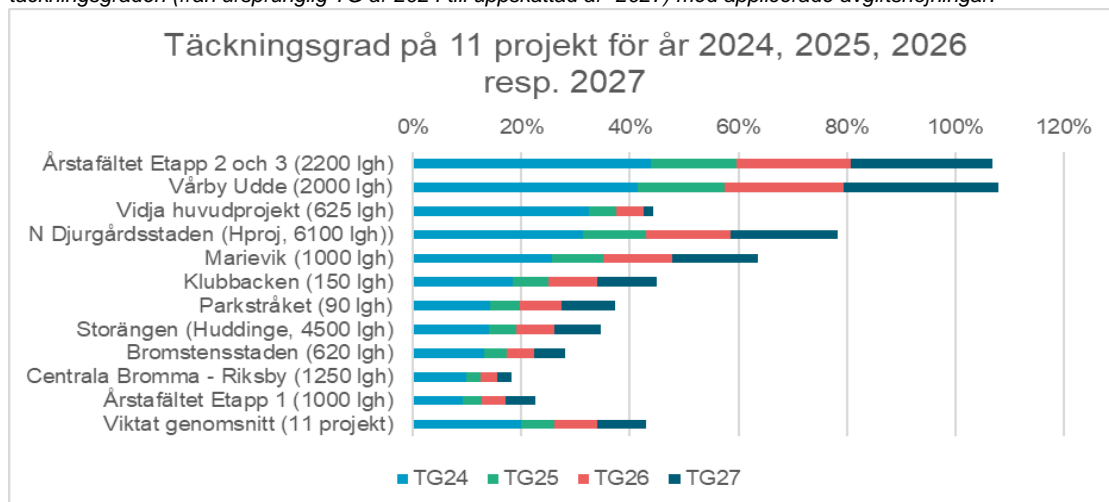
Anläggningsavgifter	inkl moms med momssta 25%	Existerande			Förslag		
		Taxa 2026		=> höjning %	Taxa 2027		=> höjning %
Stockholm Vatten AB		e m	i m		e m	i m	
Stockholm & Huddinge							
Serviceavgift (kr)	55,1	84 588 kr	105 735 kr	10%	84 588 kr	105 735 kr	0%
Förbindelsepunktsavgift (kr)	55,1	97 277 kr	121 596 kr	10%	97 277 kr	121 596 kr	0%
Bostadsenhetsavgift - fd lägenhetsavgift (kr)	55,1	56 152 kr	70 190 kr	45%	81 420 kr	101 776 kr	45%
Tomtyteavgift (kr/m ²)	55,1	98,80 kr	123,50 kr	10%	98,80 kr	123,50 kr	0%

Avgifterna applicerade på Typhus								
Anläggningsavgift för Typhus A (Villa, 1/800)	1	80	317 057 kr	396 321 kr	15%	342 325 kr	427 907 kr	8%
Anläggningsavgift för Typhus B (FF, 15/800)	15	80	1 103 185 kr	1 378 981 kr	35%	1 482 211 kr	1 852 764 kr	34%
=> kostnad per lägenhet (bostadsenhet) Typhus B			73 546 kr	91 932 kr		98 814 kr	123 518 kr	

Även med ovan föreslagen höjning så kommer täckningsgraden understiga 100 % sett till projektportföljen, se figur 2. Detta underskott täcks i första hand genom bruksavgifter.

På längre sikt finns en risk att kraftigt ökande kostnader, kopplade till nyanslutning av fastigheter till det allmänna VA-systemet, påverkar både investeringsviljan och exploateringsgraden i Stockholm/Huddinge. Mot denna bakgrund arbetar Stockholm Vatten AB aktivt med att begränsa investeringsutgifterna i exploateringsprojekten.

Figur 2. Sammanställning av täckningsgrad för 11 projekt, som under 1a halvan 2024 lades fram för beslut i SVOSSs Investeringsråd och då utgjorde beslutsgrund för Anläggningsavgifter 2025. Staplarna visar på resp. års utveckling av täckningsgraden (från ursprunglig TG år 2024 till uppskattad år 2027) med applicerade avgiftshöjningar.

8.4. Dokumentation och implementering på detaljnivå (samtliga avgifter)

Den exakta implementeringen för de ingående delavgifterna (absoluta nivåer per tjänst) kommer presenteras i en bilaga till Förslaget till Genomförandebeslut (september 2026). **9.**

9. Jämförelser - regionalt och nationellt (nivåer för år 2026)

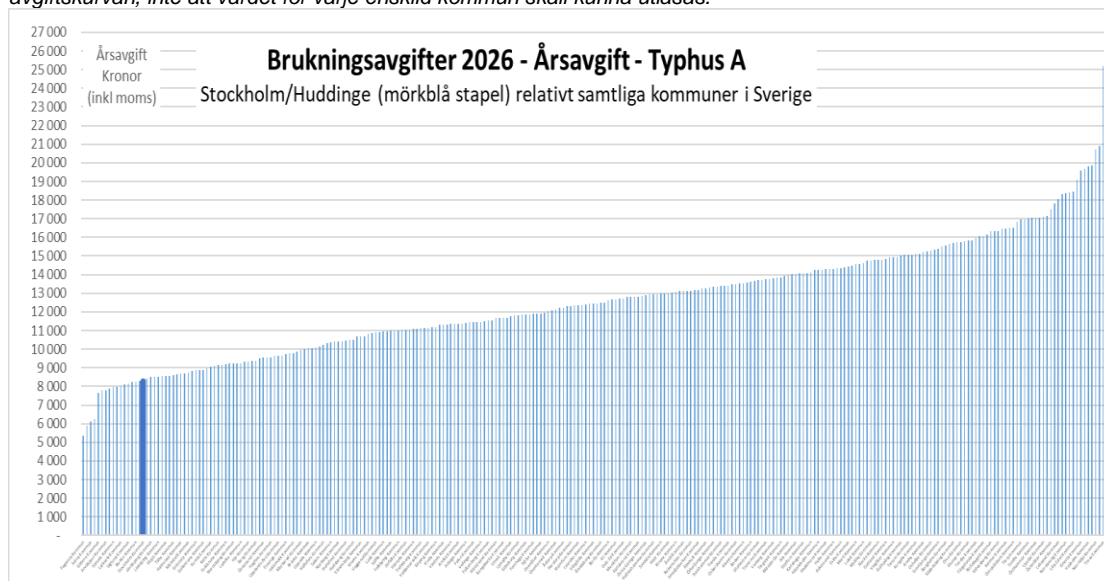
9.1 Standardiserade typhus

För att möjliggöra nationella jämförelser VA-avgifter använder branschen fördefinierade och standardiserade s.k. typhus. Typhus A är en villa/småhus med en bostadsenhet, en vattenförbrukning på 150 m³/år och med 800 m² tomtyta. Typhus B ett flerfamiljshus med 15 bostadsenheter (lägenheter), med en vattenförbrukning 2 000 m³/år och med 800 m² tomtyta. Båda typhusen uppbär de 3 tjänsterna vatten (V), spillvatten (S) och dagvatten (D).

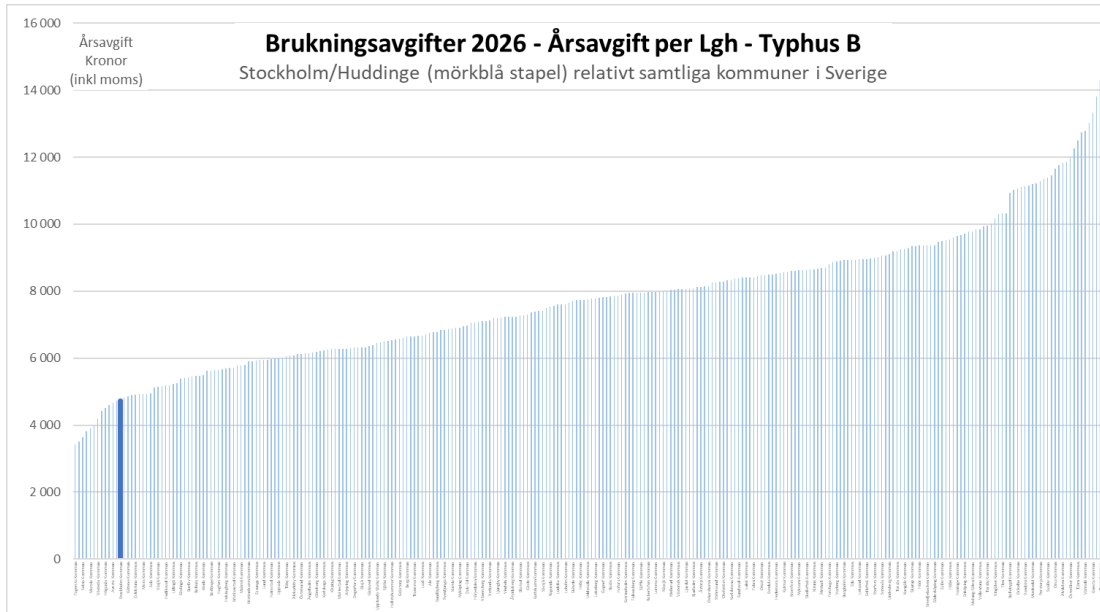
9.2. Brukningsavgifter 2026 i Stockholm/Huddinge

Brukningsavgifterna i Stockholm och Huddinge ligger idag förhållandevis lågt i jämförelse den absoluta huvuddelen av Sveriges övriga kommuner. Som exempel kan nämnas att under 2026 är det bara 10-15 kommuner i Sverige (av 290) som har lägre genomsnittliga årsavgifter än vad som utgår i Stockholm/Huddinge. Stockholm Vatten AB drar nytta av de ekonomiska stordriftsfördelar som det innebär att ha stora anläggningar samt många användare på begränsad yta (även om ytan är komplex och kostsam).

Figur 3. Jämförelse mellan Brukningsavgifter (årsavgift, Typhus A) för samtliga kommuner i Sverige. Värden hämtade Svenskt Vattens VASS-statistik och avser taxor innevarande år 2026 (dvs före föreslagen höjning 2027). Avsikten med grafen är att redovisa att avgiftsnivån för Stockholm/Huddinge ligger i den lägre delen av den nationella avgiftskurvan, inte att värdet för varje enskild kommun skall kunna utläsas.

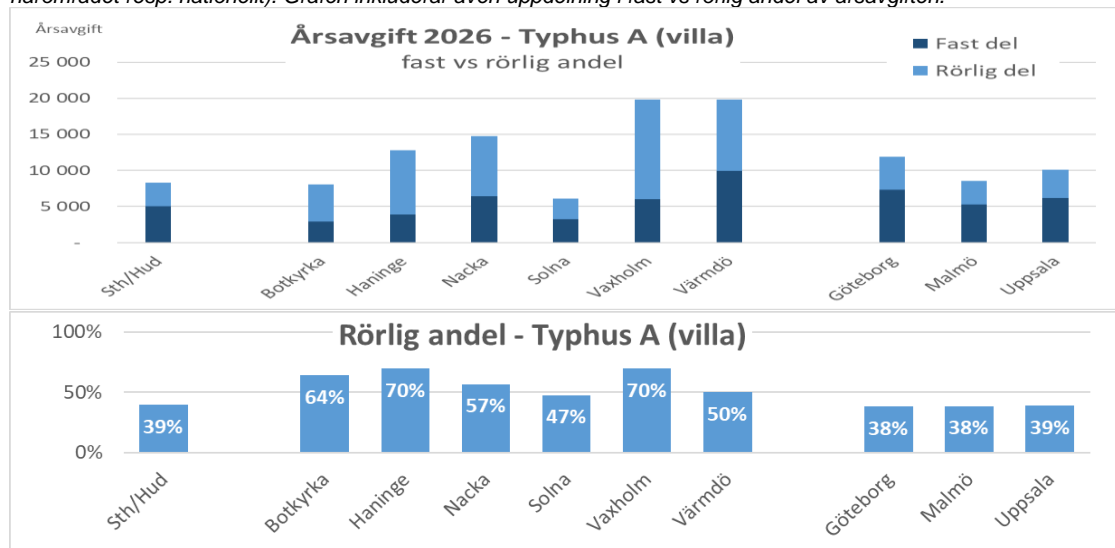

Figur 4. Jämförelse mellan Brukningsavgifter (årsavgift, Typhus B) för samtliga kommuner i Sverige. Värden hämtade Svenskt Vattens VASS-statistik och avser taxor innevarande år 2026 (dvs före föreslagen höjning 2027).

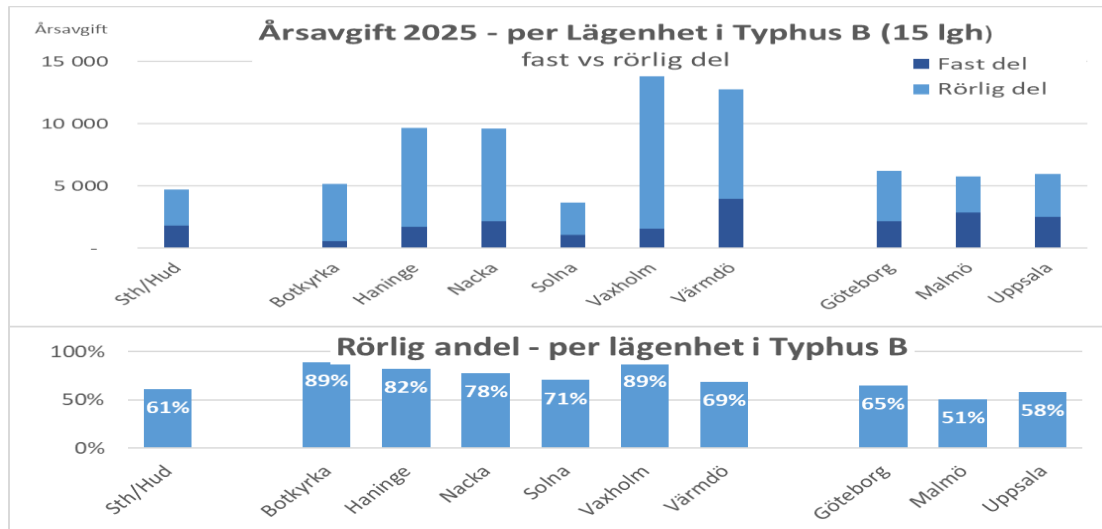

Jämför man brukningsavgifterna 2026 med ett selektivt urval av kommuner i Stockholms närhet samt andra storstadskommuner (se figur 3 och 4) så framkommer det att även nivåerna i regionen uppvisar stora skillnader mellan olika kommuner (skiljer en faktor 3 mellan lägsta och högsta) medan nivåerna mellan storstadskommunerna är mer samlade.

Figur 5. Jämförelse mellan Brukningsavgifter rörande årsavgift 2026 för Typhus A och för ett utvalt antal kommuner (i närområdet resp. nationellt). Grafen inkluderar även uppdelning i fast vs rörlig andel av årsavgiften.

Figur 6. Jämförelse mellan Brukningsavgifter rörande årsavgift 2026 för Typhus A och för ett utvalt antal kommuner (i närområdet resp. nationellt). Grafen inkluderar även uppdelning i fast vs rörlig andel av årsavgiften.

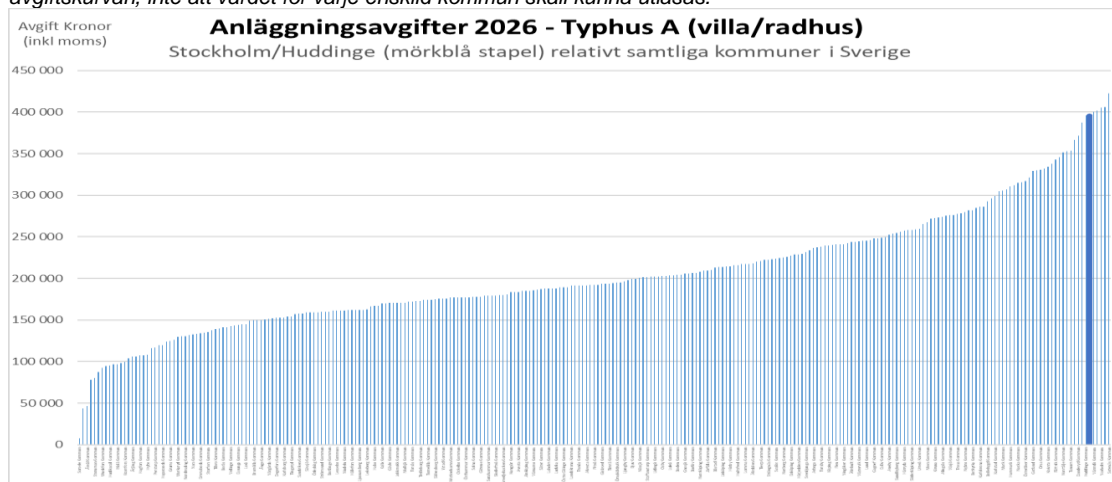

Viktigt att notera i Figur 3 och 4 är den rörliga procentandelen av typhusens årsavgift. I Stockholm/Huddinge har nu andelen kommit upp till övriga storstäders nivåer både för typhus A och för typhus B. Detta efter att implementerat 2 års differentierade höjningar av brukningsavgifterna (all höjning på den rörliga delavgiften). Från ett regionalt perspektiv så ligger Stockholms/Huddinges andel fortfarande 10-30 procentenheter lägre än det specificerade urvalet av kommuner.

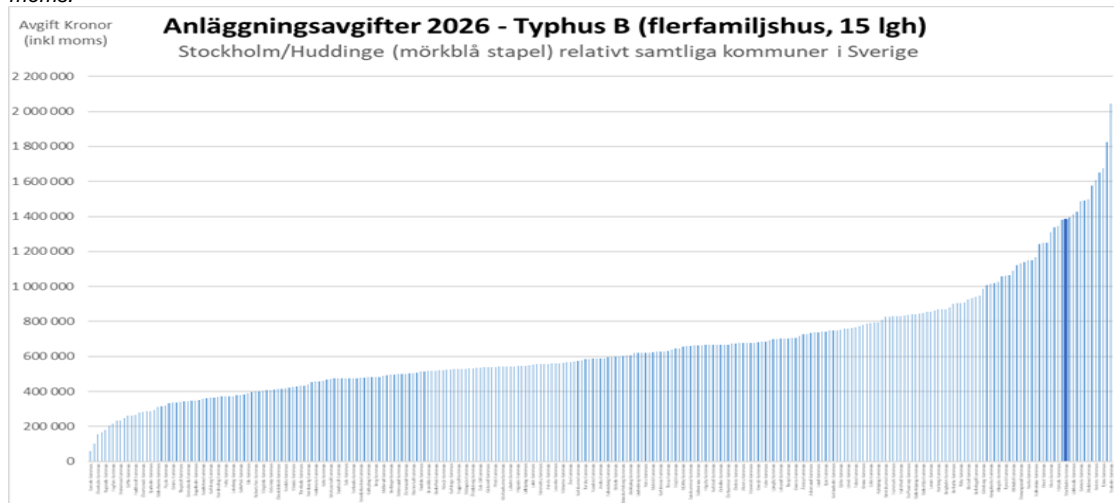
9.3. Anläggningsavgifter 2026 i Stockholm/Huddinge

Anläggningsavgifterna i Stockholm/Huddinge ligger högt i förhållande till genomsnittet av Sveriges kommuner. Det är endast 10-tal kommuner i Sverige (av 290) som har högre genomsnittliga anläggningsavgifter än Stockholm/Huddinge.

Figur 7. Jämförelse mellan total anläggningsavgift för typhus A (villa/småhus) för samtliga Sveriges kommuner och rörande 2026 års taxenivå. Källa; VASS (Svenskt Vattens statistik), avgifterna redovisa inkl. moms. Avsikten med graferna är att redovisa att avgiftsnivån för Stockholm/Huddinge ligger i det högre delen av den nationella avgiftskurvan, inte att värdet för varje enskild kommun skall kunna utläsas.

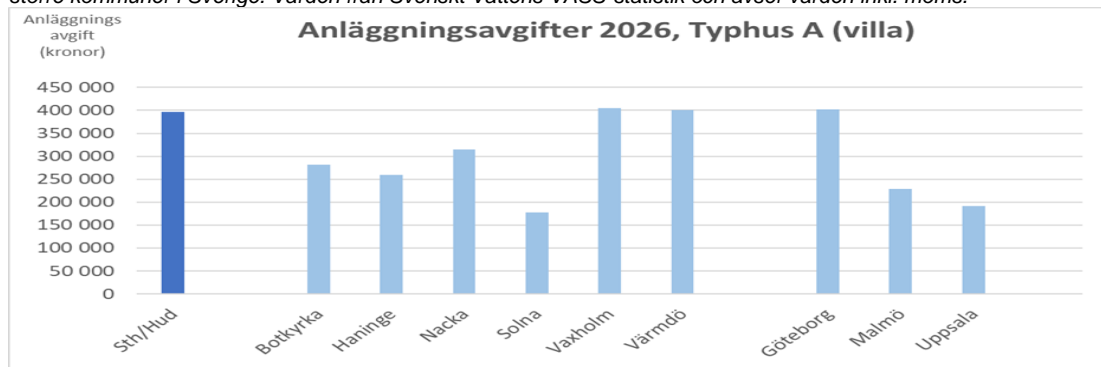
Figur 8. Jämförelse mellan total anläggningsavgift för typhus B (flerfamiljsfastighet med 15 lägenheter) för samtliga Sveriges kommuner och för 2026 års taxenivå. Källa; VASS (Svenskt Vattens statistik), avgifterna redovisa inkl. moms.

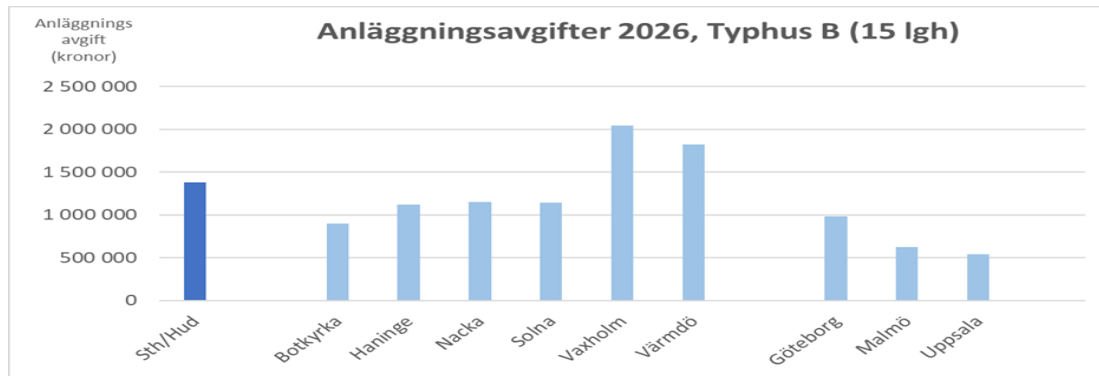
Det bör noteras att anläggningsavgifterna i Stockholmsområdet idag är höga i absoluta termer relativt till andra kommuner i Sverige men också att betalningsförmågan, fastighetsvärderingen och taxeringsvärden för mark/fastigheter är avsevärt högre i Stockholmsområdet än i övriga Sverige. I relation till taxerings- och marknadsvärden uppfattas anläggningsavgiften i Stockholmsområdet och andra större städer inte som särskilt hög, se figur 7 samt figur 8. För en genomsnittlig fastighet i Stockholmsområdet ökar dessutom marknadsvärdet när den är ansluten till det allmänna VA-nätet jämfört med om den skulle vara kopplad till en enskild VA-anläggning.

Jämför man anläggningsavgifterna från 2026 med ett urval av regionala kommuner samt några större kommuner i Sverige så är bilden inte dramatiskt avvikande. Kommuner med mer komplexa markförhållanden, hög exploateringstakt eller stora investeringsbehov tenderar att ha ett behov av högre avgiftsnivåer. Stockholm Vatten AB:s nivåer ligger i närheten av andra kommuner med liknande förutsättningar och utmaningar, samtidigt som det finns ett fortsatt behov av att noggrant följa kostnadsutvecklingen och arbeta aktivt för hög kostnadseffektivitet.

Figur 9. Jämförelse av Anläggningsavgifter 2026 för Typhus A med några utvalda kommuner i regionen samt några större kommuner i Sverige. Värden från Svenskt Vattens VASS-statistik och avser värden inkl. moms.

Figur 109. Jämförelse av Anläggningsavgifter 2026 för Typhus B med några utvalda kommuner i regionen samt några större kommuner i Sverige. Värden från Svenskt Vattens VASS-statistik och avser värden inkl. moms.

SLUT